పోతనభాగవతంలో రసగుళికలు

– ఆర్.శర్మ దంతుర్తి

43 వ భాగం

బలి సుతలాగమనం; వామనావతారం – 17

ఇప్పటివరకూ మహా విష్ణువు బలి గురించి ఏమనుకుంటున్నాడో మనకి చూచాయగా మాత్రమే తెలుసు. ఇప్పుడు బ్రహ్మ, ప్రహ్లాదుడూ వచ్చారు కనక వాళ్ళతో కూడా చెప్తున్నాడు బలి ఎంతటివాడో

శా. బద్ధుండై గురుశాపతప్తుఁడయి తా బంధుప్రజత్యక్తుఁడై
సిద్ధైశ్వర్యముఁ గోలుపోయి విభవక్షీణుండునై పేదయై
శుద్ధత్వంబును సత్యముం గరుణయున్ సొంపేమియుం దప్పఁ డు
ద్బుద్ధుండై యజయాఖ్యమాయ గెలిచెం బుణ్యుం డితం డల్పుఁడే. [8-662]

బంధించబడ్డాడు, గురువు శాపానికి గురైయ్యాడు. ఉన్న అధికారం సంపదలూ అన్నీ పోగొట్టుకున్నాడు, బంధువులందర్నీ కూడా వదులుకున్నాడు ఈ దానం ఇవ్వడం కోసం. అయినా సరే సత్యాన్నీ దయా గుణాన్నీ వదులుకోలేదు. ఎంతో కష్టమైన, గెలవడానికి సాధ్యం కానీ మాయను గెలిచాడు. అంతటి పుణ్యాత్ముడైన ఈ బలి చక్రవర్తి తగిన వాళ్ళు ఇంకెవరున్నారు?

ఆ. అసురనాథుఁ డనుచు నఘుని మర్యాద
యేను జూత మనుచు నింత వలుక
నిజము పలికె నితఁడు నిర్మలాచారుండు
మేలుమేలు నాకు మెచ్చువచ్చు. [8-663]

మరి హిరణ్యకశిపుణ్ణి చంపినట్టూ బలిని చంపలేదని అడుగుతారేమో అని చెప్తున్నాడు ఇప్పుడు. ఈ బలి చక్రవర్తి చేసే పనులవల్ల (అంటే దానాల వల్ల) పుణ్యాత్ముడైన రాక్షసేశ్వరుడిగా ఆదరిద్దామని ఇంతకాలం ఆగాను. ఎన్ని కష్టాలు వచ్చినా సత్యాన్ని వీడలేదు. నిర్మలత్వం వదులుకోలేదు. ఇప్పుడు నా మెప్పు సంపాదించాడు.

క. సావర్ణి మనువు వేళను
దేవేంద్రుండగు నితండు దేవతలకు; దు

ర్భావిత మగు నా చోటికి
రావించెద; నంతమీఁద రక్షింతు దయన్. [8-664]

రాబోయే రోజుల్లో, సావర్ణి మనువు అయినప్పుడు ఈ బలి చక్రవర్తి ఇంద్రపదవిలో ఉంటాడు. ఊహించడానికి వీలుకాని ఆ పదవిలో కూర్చోడానికి నేనే పిలుస్తాను అప్పుడు. అప్పటివరకూ నా రక్షణలోనే ఉంటాడు. అంటే మొదట్లో చెప్పుకున్నట్టూ, నూరు అశ్వమేధాలు చేస్తే ఇంద్రుడవడం నిజమే కానీ వెంటనే అప్పటికప్పుడు అయిపోవడం కుదరదు. అదేం అంటే, మరి ఇప్పుడున్న ఇంద్రుడి పదవీ కాలం పూర్తి కావొద్దూ? అందుకే అలా వేచి ఉండాలి. మరి అప్పటిదాకా ఏం చేయాలి? పూర్తిగా దానం ఇచ్చేసిన రాజ్యం తనది కాదు. అక్కడ రాజ్యం చేయడం కుదరదు; ఎందుకంటే అసలు ఈ దానం అడగడం దేవతలకి రాజ్యం ఇవ్వడానికి. అంటే ఇప్పుడు బలికి మరో చోటు చూపించాలి. ఆచోటులో తాను అహర్నిశలూ బలిని రక్షించగలగాలి మాట ఇచ్చిన ప్రకారం.

క. వ్యాధులుఁ దప్పులు నొప్పులు
బాధలుఁ జెడి విశ్వకర్మభావిత దనుజా
రాధిత సుతలాలయమున
నేధిత విభవమున నుండు నితఁ డందాకన్. [8-665]

రోగాలూ, శ్రమలూ, ఆపదలూ, దుఃఖాలు లేని విశ్వకర్మ నిర్మించిన సుతలంలో అప్పటివరకూ అష్టైశ్వర్యాలతో ఉంటాడు, అసురలతో సేవలు అందుకుంటూ. ఇంత చెప్పాక దానం ఇచ్చిన బలి చక్రవర్తి తో చెప్తున్నాడు ప్రత్యక్షంగా.

వ. అని పలికి బలిం జూచి **భగవంతుం డి**ట్లనియె. [8-666]

సీ. సేమంబు నీ **కింద్రసేన మహారాజ!** ;
వెఱవకు మేలు నీ వితరణంబు;
వేలుపు లం దుండ వేడుక పడుదురు;
దుఃఖంబు లిడుములు దుర్మరణము
లాతురతలు నొప్పు లందుండు వారికి;
నొందవు సుతల మందుండు నీవు;
నీ వంపు జేయని నిర్జరారాతుల;
నా చక్ర మేతెంచి నఱకుచుండు; [8-667]

ఆ. లోకపాలకులకు లోనుగా వక్కడ
నన్యు లెంతవార లచట? నిన్ను
నెల్ల ప్రొద్దు వచ్చి యేను రక్షించెదఁ
గరుణతోడ నీకుఁ గానవత్తు. [8-667.1]

ఇప్పుడు అహంకారం అన్నీ పోయాయి కనక భగవంతుడు ఏమంటున్నాడు భక్తుణ్ణి? "ఇంద్రసేన మహారాజా!" నీకు క్షేమం. భయం లేదు. నువ్వు ఇచ్చిన దానం అతి శ్రేష్టమైంది. సుతలంలో ఉండడానికి దేవతలు సైతం కుతూహలం పడుతూ ఉంటారు. ఆకలి దప్పులూ, రోగాలు లేని ఆ లోకంలో నువ్వు ఉందువుగాని. నీకెవరైనా కీడు చేస్తే వాళ్ళని శిక్షించడానికి నేను నా చక్రాయుధం సిద్ధంగా ఉంటాము. సర్వవేళలా నీకు కనిపిస్తూ ఉంటాను.

మొదటి వాక్యం ఏమిటీ పద్యంలో? "సేమంబు నీ కింద్రసేన మహారాజ!" దీన్ని గమనిస్తే ఏమర్థమౌతోంది మనకి? మొదటినుండీ కూడా విష్ణువు బలి చక్రవర్తిని సన్మార్గంలో (భక్తపాలన కళాసంరంభకున్, దానవోద్రేక స్థంభకు) ఉంచడానికే చూస్తున్నాడని కదా? అదీకాక మొదట్లో యజ్ఞవాటికలోకి వస్తూ బలికి వామనుడిచ్చిన ఆశీర్వచనం ఓ సారి గుర్తు తెచ్చుకుంటే ఏమన్నాడు వస్తూనే? "స్వస్తి జగత్రయీభువన.." వస్తూనే స్వస్తి వాచకం ఇచ్చాడు. బ్రహ్మాండమైన కార్యదక్షత కలిగిన బలి అది గ్రహించాడు కనకే మనసులోకి కల్మషం రాకుండా అడిగినది ఇచ్చేసాడు. కానీ ఇక్కడ గుర్తు పెట్టుకోవల్సింది ఏమిటంటే, వచ్చినవాడు భగవంతుడో కాదో తెలుసుకోవడం ఎలా? అది అందరికీ అంత సులభంగా తెలిసేది కాదు కదా? అందుకే ఇచ్చేటప్పుడు ఒళ్ళు జాగ్రత్తగా పెట్టుకోవడం, అహంకారం అడ్డురాకుండా చూసుకోవడం అనేవి ముఖ్యం. దీనినే బైబిల్ లో చెప్తున్నారు చూడండి.

"Do not neglect to show hospitality to strangers, for thereby some have served angels unawares" – Hebrews 13:2.

క. దానవ దైత్యుల సంగతిఁ
బూనిన నీ యసురభావమును దోడ్తో మ
ద్ధ్యానమునఁ దలఁగి పోవును
మానుగ సుతలమున నుండుమా మా యాజ్ఞన్. [8-668]

ఓ సారి నూరు అశ్వమేధాలు చేయగానే ఇంద్రపదవికి అర్హత వస్తుంది సరే కానీ వెను వెంటనే ఇంద్రుడైపోవడం కుదరదు. ఉన్న అసుర భావాలు పూర్తిగా పోవాలి. అవెలా పోతాయి? అదే చెప్తున్నాడు ఈ పద్యంలో, "మద్ధ్యానమున దలగిపోవు" అదేపనిగా దానవదైత్యులతో కలిసి ఉండడం వల్ల అంటుకున్న అసుర భావాలు పోవాలంటే సత్సంగం, భగవధ్యానం తప్పనిసరి. అంటే మంచి ఆలోచనలు రావాలంటే చెడు వదుల్చుకోవాలి. దానికే ఈ ధ్యానం అనేది. ఈ ధ్యానం కోసం సావర్ణి మనువు కాలం దాకా సుతలంలో ఉండమని చెప్తున్నాడు. బ్రహ్మ జ్ఞానం అనే దారి ఎంత కష్టమైనదో ఇప్పుడు తెలుస్తోంది కదా? నూరు అశ్వమేధాలు చేసినా అంత సులభం కాదు. కానీ సాధ్యమే.

వ. అని యిట్లు పలుకుచున్న **ముమ్మూర్తుల ముదుకవేల్పు** తియ్యని నెయ్యంపుఁ బలుకుఁ జెఱకు రసంపుసోనలు వీనుల తెరువులం జొచ్చి లోను బయలు నిండి తెప్పల కప్పు దప్పం ద్రోచికొని కనుఁ గవ కొలంకుల నలుగులు వెడలిన చందంబున సంతసంబునం గన్నీరు మున్నీరై పఱవ, నురః ఫలకంబునం బులకంబులు కులకం బులయి తిలకంబు లొత్తఁ, గేలు మొగిడ్చి నెక్కొన్న వేడుకం ద్రొక్కుడు పడుచుఁ జిక్కని చిత్తంబునఁ జక్కని మాటల రక్కసుల ఱేఁ డిట్లనియె. [8-669]

ఇలా విష్ణువు అనేసరికి బలికి సంతోషమైంది – తాను చేసినపనికి భగవంతుడి ఒప్పుకోలు లభించింది అని తెలియగానే. మనసులో సంతోషం నిండిపోగా ఇప్పుడు చెప్తున్నాడు.

ఉ. ఎన్నడు లోకపాలకుల నీ కృపఁ జూడని నీవు నేఁడు న
న్నున్నతుఁ జేసి నా బ్రతుకు నోజయు నానతి యిచ్చి కాచి తీ
మన్నన లీ దయారసము మాటలు పెద్దఱికంబుఁ జాలవే?
పన్నగతల్ప! నిన్నెఱిఁగి పట్టిన నాపదఁ గల్గనేర్చునే? [8-670]

ఎప్పుడూ దిక్పాలకుల మీద కూడా ఇటువంటి దయ చూపించినట్టు కనిపించదు. కానీ ఈ రోజు నన్ను కరుణించడానికి స్వయానా వచ్చావంటే అది నా జన్మకి చాలదా? నిన్ను ఆశ్రయించినవారికి ఏం ఆపదలు వస్తాయి?

వ. అని పలికి హరికి నమస్కరించి బ్రహ్మకుం బ్రణామంబు జేసి, యిందు ధరునకు వందనం బాచరించి, బంధవిముక్తుండై తన వారలతోఁ జేరికొని బలి సుతలంబునకుం జనియె; నంత హరి కృపావశంబునం గృతార్థుండై కులోద్ధారకుం డయిన మనుమనిం గని సంతోషించి ప్రహ్లాదుండు భగవంతున కిట్లనియె. [8-671]

ఇలా అని అందరితోటీ బలి సుతలానికి వెళ్ళాడు. అప్పుడు శ్రీహరి వల్ల కృతార్థుడైన మనుమణ్ణి చూసి సంతోషించి ప్రహ్లాదుడు అంటున్నాడు. ఒక విషయం గమనించాలి ఇక్కడ. హిరణ్యకశిపుణ్ణి చంపేసాక విష్ణువు ప్రహ్లాదుడితో నీ వల్ల నీ తండ్రీ, "త్రిశప్త పూర్వజులుం.." కూడా సద్గతి పొందారు అని చెప్పడం చూసాం. అలాగే తర్వాతి తరాలు కూడా వృద్ధి పొందుతాయి కదా? ప్రహ్లాదుడి కొడుకు విరోచనుడు దేవతలు అడిగితే తన ఆయువునీ, దేహాన్ని ఇచ్చాడని చెప్పుకున్నాం. బలి కుడా అంతకన్నా గొప్పవాడే. అంటే ప్రహ్లాదుడినుంచీ కూడా తరం నుంచి మరో తరానికి రాక్షసులైనా సన్మార్గంలోకి మారుతున్నారు. ఎందువల్ల? భగవద్దర్శనం వల్ల అనే చెప్పుకోవచ్చు. మనుమడు తనంతటివాడని తెలిసింది కనక ప్రహ్లాదుడికి సంతోషం కలిగింది – కులాన్ని ఉద్ధరించే బలి అంతటి మనుమడు కలిగినందుకూ, జీవితంలో కృతార్థుడైనందుకూ.

సీ. చతురాననుఁడు నీ ప్రసాదంబు గానఁడు;
శర్వుఁడీ లక్ష్మల జాడఁ బొందఁ,
దన్యుల కెక్కడి? దసురులకును మాకు;
బ్రహ్మాదిపూజితపదుఁడ వయిన
దుర్లభుండవు నీవు దుర్గపాలుఁడ వైతి;
పద్మజాదులు భవత్పాదపద్మ
మకరంద సేవన మహిమ నైశ్వర్యంబు;
లందిరి కాక యే మల్పమతుల [8-672]

తే. మధిక దుర్యోనులము కుత్సితాత్మకులము
నీకృపాదృష్టిమార్గంబు నెలవు చేర
నేమి తప మాచరించితి మెన్నఁగలమె?
మమ్ముఁ గాచుట చిత్రంబు మంగళాత్మ! [8-672.1]

బ్రహ్మదేవుడికి కానీ శివుడికికానీ నీ అనుగ్రహం కలగదే అటువంటప్పుడు మిగతావాళ్ళ మాట దేనికీ? అయినా రాక్షసులమూ అల్ప బుద్ధులమూ అయిన మా మీద నీకు మామీద దయ కలిగిందంటే విచిత్రమే కదా?

ఆ. సర్వగతుఁడ వయ్యు సమదర్శనుఁడ వయ్యు
నొకట విషమవృత్తి నుందు దరయ
నిచ్చలేనివారి కీవు భక్తులు గోరు
తలఁపు లిత్తు కల్పతరువు మాడ్కి. [8-674]

అన్నిచోట్లా ఉండేవాడివీ, అందరినీ సమదృష్టితో చూసేవాడివీ అయినప్పటికీ ఒక్కోసారి ఒకరిమీద పక్షపాతం చూపుతున్నట్టూ అనిపిస్తూ ఉంటుంది. భక్తుల కోరికలు తీరుస్తూ ఉంటావు. అది అంత సులభంగా అర్ధమవదు.

ఈ "భగవంతుడి కరుణ" అనే విషయం మీద ఒక చిన్న కథ చెప్పుకుందాం. పౌండ్రక వాసుదేవుడనేవాడు కాశీ రాజ్యాన్ని పరిపాలిస్తూ తానే వాసుదేవుణ్ణనీ, విష్ణువు అవతారమనీ నమ్మి శంఖ చక్రాల ముద్రలు వేయించుకున్నాట్ట. కృష్ణుడి సంగతి తెలిసి "ఏమిరా నేను ఇక్కడ మహావిష్ణువు అవతారాన్ని ఉండగా నువ్వు కూడా అలా శంఖ చక్రాలు ఉంచుకున్నావు. అవన్నీ తీసేయి లేకపోతే నాతో యుద్ధానికి వచ్చి చావ వచ్చు" అని కృష్ణుడికి సందేశం పంపిచాట్ట. అది విని కృష్ణుడు నవ్వుకుని యుద్ధానికి పోయి వాడు వేయించుకున్న శంఖ చక్రాల గుర్తులూ అవీ చూసి నవ్వి వాణ్ణి యుద్ధంలో చంపాక వాడికి తెలిసి వచ్చింది అసలు విష్ణువెవరో. అయితే ఇలా చంపబడిన పౌండ్రక వాసుదేవుడికి కూడా, శిశుపాలుడికి కలిగినట్టే మోక్షం లభించింది. ఇదేమిటి, ముప్పొద్దులా భగవంతుణ్ణి తిట్టేవాళ్ళకి మోక్షం అంటే, మానవ జన్మ ఎత్తిన మనకి అర్ధంకావడానికి కష్టం. ఎందుకంటే, మోక్షం అనేది అనేకానేక జన్మల ఫలితం. ఒక్కో మెట్టూ ఎక్కుతూ ఏ దశలో ఎవరు ఉన్నారో తెలుసుకోవడం మనకి కష్టం కదా? దీనినే ప్రహ్లాదుడు అంటున్నాడు – ఒక్కోసారి కొంతమంది కోరికలు తీరుస్తూ వాళ్ళ మీద పక్షపాతం చూపిస్తున్నట్టు ఉంటావు. కొంతమంది కోరికలు తీర్చవు. దీనికేమిటి కారణం? దాన్నే కర్మ ఫలితం అనడం. ఒక జన్మలో చేసిన పనులన్నింటికీ ఫలితం అదే జన్మలో రావడం – మానవ జన్మ అనేది కొంత ఆయుర్దాయం తో కూడినప్పటిది కనక – కుదరకపోవచ్చు కదా? చేసిన కర్మలు ఎక్కువా ఆయుర్దాయం తక్కువాను; మరి కర్మలు చేస్తూ ఉంటే వాటిని మూటకట్టుకుంటూ వాటి ఫలితాలు అనుభవించడం ఎలా? దానికోసమే మరో జన్మ ఎత్తడం. ఆ జన్మలో చేసుకున్న కర్మల వల్ల మరో జన్మ. ఇలా పునరపి మరణం, పునరపి జననం అప్రతిహతంగా సాగుతోంది. అయితే ఎవరు ఏ జన్మలో ఏ మంచి, చెడ్డ కర్మలు చేసారో ఎవరు చెప్పగలరు? మనకి తెలియవుకానీ అన్నీ గమనించే, అన్నిచోట్లా ఉండేవాడికీ అందరినీ సమదృష్టితో చూసేవాడికీ తెలుస్తూనే ఉంటాయి. దీన్నే నారాయణీయంలో భట్టాత్తిరిగారు శ్లోకంలో చెప్తున్నారు.

జాడ్యేన బాలకగిరాపి కిలాహమేవ
శ్రీవాసుదేవ ఇతి రూఢమతి శ్చిరం సః
సాయుజ్యమేవ భవదైక్యధియాగతోభూత్
కోనామ కస్య సుకృతం కథమిత్యవేయాత్ (నారాయణీయం 83-5)

జాడ్యం చేత నేనే వాసుదేవుణ్ణి అని ఎగిసిపడి మనసులో చేసిన స్వారూప్య భావన చేతన తోనే పౌండ్రకవాసుదేవుడు నీ సాయుజ్య సిద్ధి సంపాదించగలిగాడు. స్వామీ, లోకంలో ఏ జీవి ఏం పుణ్యం చేసుకుందో చెప్పడం ఎవరితరం? ఇదంతా మనం వామనావతారంలో చూడవచ్చు. అలాగే అతి క్రూరమైన హిరణ్యకశిపుడికి ప్రహ్లాదుడంతటివాడు పుట్టడం అవీను.

మరి ఈ కర్మ గురించీ రాబోయే జన్మల గురించీ తెలుసుకోవడం ఎలా? అది తెలిస్తే కాస్త జీవితం సులభంగా ఉంటుందేమో? దీనికి రామకృష్ణుల సమాధానం వింటే తెలుస్తుంది ఎలాగో – "మనకీ జన్మ ఎందుకు కలిగిందో తెలుసుకోవడం ఎందుకు? దానివల్ల మనకి వచ్చే ఉపయోగం ఏమిటి? మనం మామిడితోటలోకి వెళ్ళింది పళ్ళు తినడానికి. ఎన్ని చెట్లున్నాయి, ఒక్కో చెట్టుకీ ఎన్ని ఆకులున్నాయి అనేది చూస్తూ కూర్చుంటే ఏమిటి ఉపయోగం?" అందుకే ప్రస్తుతం మనం చేగలిగింది ఏమిటంటే, మనకీ జన్మ వచ్చినందుకు భగవంతుడికి కృతార్థులమై ఉండడం, మరో జన్మ రాకుండా ఉండడానికి భగవధ్యానం చేసుకోవడమూను. మనం చేసేవన్నీ మంచి కర్మలైనప్పుడు, ఫలితాలు చూసుకునే పనిలేదు. వాటికవే సర్దుకుంటాయి.

ఇంకో విషయం ఏమిటంటే "మేము ఇంతటి కరుణకి పాత్రులవడం, మమ్ముఁ గాచుట చిత్రంబు మంగళాత్మ" అన్న ప్రహ్లాదుడు విష్ణువుని, నా మనవడు క్రితం జన్మలో ఎవరూ, ఏం చేసి ఇలా పుట్టాడు అవన్నీ చెప్పు అని విష్ణువుని అడిగాడా? అంటే, తోటలో మామిడి చెట్లు ఎన్ని, ఎన్ని ఆకులున్నాయి అనే చెత్త ప్రశ్నలు అడగట్లేదు. అవన్నీఅనవసరం. సరిగ్గా అదే శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస చెప్పినది.

వ. అని విన్నవించుచున్న ప్రహ్లాదుం జూచి **పరమ పురుషుం** డిట్లనియె. [8-675]

తే. వత్స! ప్రహ్లాద! మేలు నీ వారు నీవు
సొరిది మనుమనిఁ దోడ్కొని సుతలమునకుఁ
బయనమై పొమ్ము నే గదాపాణి నగుచుఁ
జేరి రక్షింప దురితంబు చెంద దచట. [8-676]

ఇలా అన్న ప్రహ్లాదుడితో భగవంతుడు చెప్తున్నాడు – మనుమడితో పాటు సుతలానికి వెళ్ళండి. నేనక్కడ గదాపాణినై మిమ్మల్ని సదా రక్షించడానికి వస్తున్నాను.

దానం పూర్తైపోయింది. లోకాలన్నింటినీ దేవేంద్రుడికీ, దేవతలకీ ఇవ్వాలి. అదో పెద్ద పనికాదు కానీ బలి చేస్తున్న యాగం ఇంకా పూర్తి కాలేదు. దాన్ని అలా వదిలేయవచ్చా? వచ్చే వ్యాసంలో మిగిలిపోయిన యాగం గురించీ, వామనావతారం ముగింపూ చూద్దాం.

పోతన భాగవతం ఇంటర్నెట్లో ఇక్కడ చూడవచ్చు: http://telugubhagavatam.org/

(కొనసాగింపు వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS